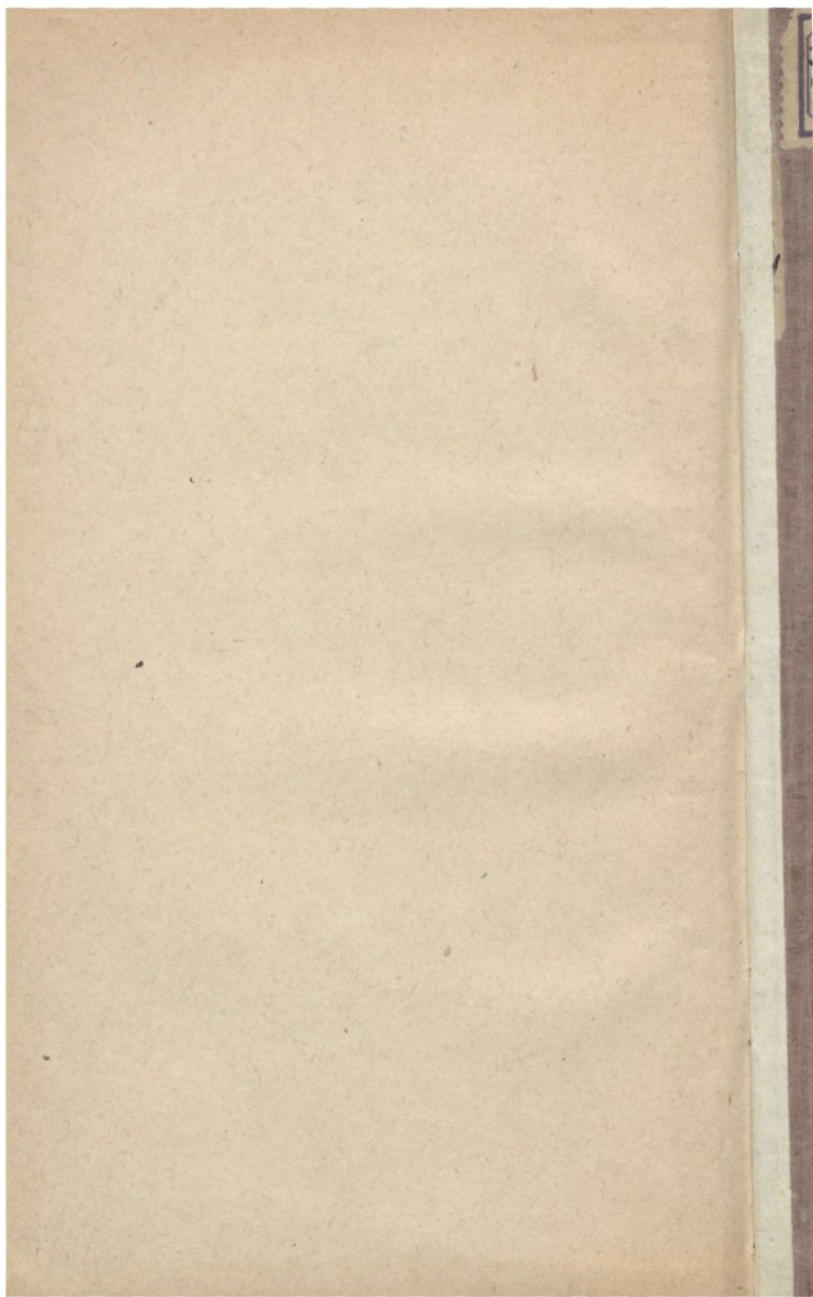

P. 988.

Reinwald, A.

Villandi laulik

II.

9887.356
27

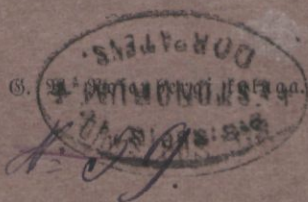
10525

Willandi Laulik.

Teine jagu.

Luuletanud ja väljaannud

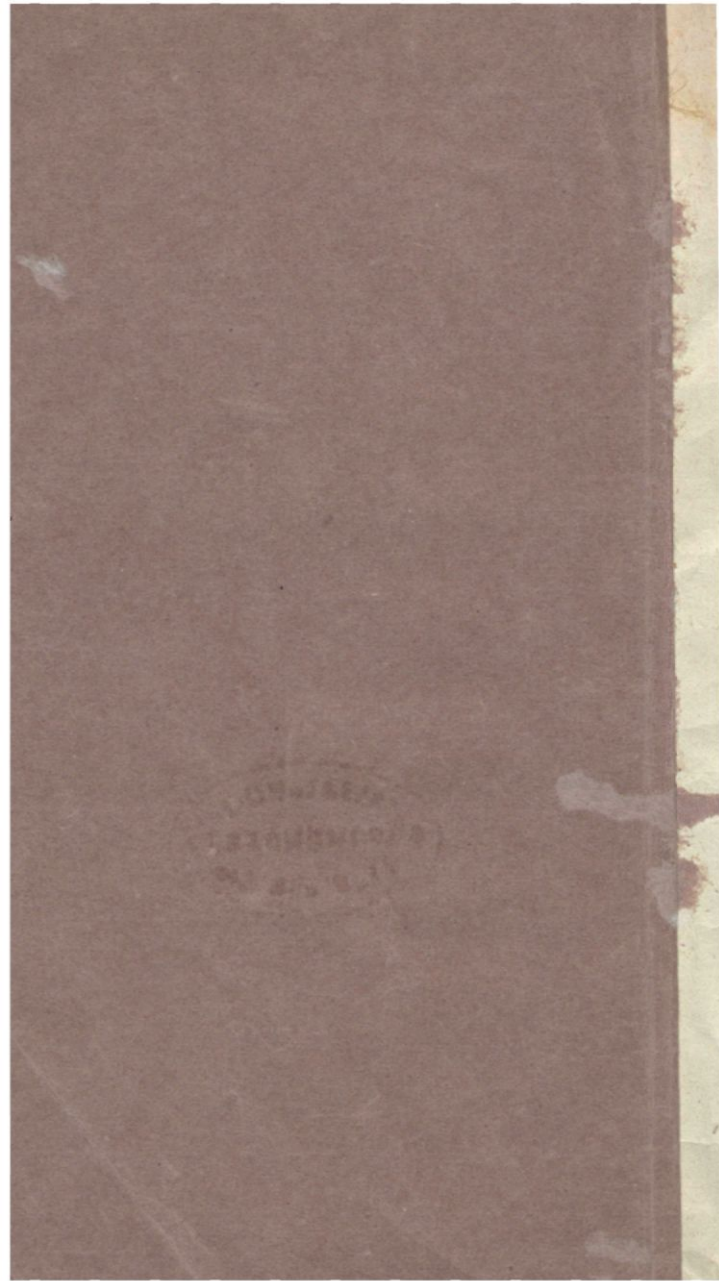
A. Reinwald.

Willandis.

Trükitud F. Feldti juures.

1875.

T. 35.

N° 525.

Willandi Laulik.

Teine jagu.

Luuletanud ja väljaannud

A. Reinwald.

G. W. Rosenbergi kuluks.

SIG. SOC. & TUD.
+ ESTONORUM. +

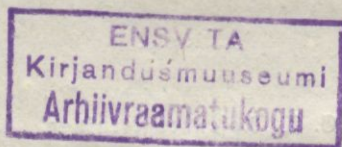
ORPATEVS.

Willandis.

Trükitud J. Feldti juures.

1875.

Zensuri poolest lubatud.
Riigis jnl 7. Juulil 1875 aastal.

22339

Trükitud J. Feldti juures.

Sisje tulemijeks.

Ilm, oh ära näha püüa

Laulikute mõte maad,

Ära enda ete hüüa

Waimu wiimist sügawad.

Kui sa seda saaksid näha:

Püha maa ja — jampsijad,

Mis sa säääl siis tahad teha?

Säääl, kus jand'wad jumalad? —

Raugelt, mõte pilwe pilust,

Wirmendagu waimu maa! —

Elu ööde wagast wilust

Läkitame lauluga,

Tulewiku püha põue.

Mõistke seda miljonid

Tulge meie mõte õue:

Siin me'e teeme ilmasid.

Meelita!

Te'e lahked lilled õitsete

Müüd haljal wainul wagaste

Ja kulla-karwa iluga

Siin ehitate Taara-maa.

Ei mõista teie mõelda,

Kust tõttab kuri nopija —

Kuis sõuab kõrgel rahe woog

Ja külma talwe tuule hoog.

Ei kaitse teid siin kaljumaim,
Siis — lõpeb õitsemise õim;
Sest muru eite meelita
Sa lille riik end' warjama!

Warjab.

Kes warjab waimuilma ust,
Kui äik'se pilw nii paks ja must?
Mil' kõrge d, kuld'sed wärawad
Mo rahwa filma färawad? —
Oh päik'sest katab kiusu paks,
All pimes rõmustawad kaks.

Kas loodab õnne marust meel
On Tuuslaritel wõimust weel?
Nüüd tahan ma neid meelita,
Et jõudwad pilwe paadiga
Neid warje wiima päik'se päält;
Siis paistab kuld'ne wäraw säält.

Sillal.

Mis on se mürin, maru hää!,
Kes sõidab Soome silla pääl?
Kas tulles tutaw waatma mind?
Toob tedre muna põhja lind?
Mailm on argtust, õnne täis —
Üks aruldane ime reis!

Waat', sillalt kõlab hõiske keel,
Siit: Tere Dnu, elad weel!
Su pidin lootust nutuga
Ma mulda wiima magama:
Nüüd tõus'nud on mo rõõmu koit —
Oh andku Taara meile wõit!

Weel kõlab sillalt hõiske hüüd:
Mu tutaw naaber tuleb nüüd;
Suurt hulka möödab minu film —
Nüüd võitmata on põhja ilm!
Arm ellades ei waleta,
Ust tungib läbi taewa maa.

Mis — mis säält kuuluks kõrwe raalt?
Tuul kannab kõma maije maalt;
Wain wangub astumiste al —
Mu kasuija ligidal,
Ja tuleb hoidma oma last
Ja lahutama armsamast.

Ilm must ja pimes pilwes kõu,
Siis — kestab kasuija jõu.
Sild rängast kõnnist katki läab,
Ja tõine tõise poole jääb:
Al lainis kuuluks kurba häält:
Weel oli wara püüda säält! —

Module.

Kuld'ne Kalewide kodu,
Taaralaste lõbus maa,
Sulle laulab lahkest kägu,
Dõpik suure häälega!

Lõuna wõlwiist päit'se palge
Sülgendab so oru öös,
Põhja wiirmaliste walge —
Selle paistel palju töös!

Haljad wäljad, wainud oead
Paišt'wad pärli särawal;
Kalewide pikad poead
Seis'wad walguš' wärawal.

Lääne lained laulwad lusti,
 Uhkelt kuulab rand ja rand,
 Waimud sirutawad püsti,
 Raputawad maha und.

Jälle rääk'wad rindus hääled
 Wabaduse walgest a'ast;
 Laulifute kandle keeled
 Rõlisewad kodu maast;

Jälle kuuluts kangel kaha
 Ennemuiſtſe metsa puist:
 Ditsch Emajõe luha
 Armsa lahke lille ſuiſt!

Kuld'ne Kalewide kodu,
 Taaralaiste lõbus maa,
 Sulle laulab linnu ſugu,
 Sakkalaste laulif ka!

Taewa wõlwis.

Taewa wõlwis tuul ja maru
 Paksud pilwed lendawad
 Suigul läh'wad pilwe põue
 Lääk'jad tähed ilusad.

Aga nende rohke räga
 Restab kawa minnesſa,
 Silm neid mõõtes wäſib ära,
 Suu ei jõua lugeda.

Rõik ſe taewas ümberringi
 Punab nende paistuseſt;
 Ei neid ilmas jõuaks mata
 Tormipilwed ülewesſt;

Aga tõusew koidu kuma
 Walusam kui pilwe käik,
 Waatab ilma päik'se puna:
 Siis — on otsas tähte läik!

Išegi.

Kõrgešt waatab koidu silma
 Alla meie musta ilma:
 Roomib laiska nokitsejad,
 Paneb rahul' pakitsejad:
 Ta tuleb täna išegi!
 Home juba uued ilmad,
 Uued ilmad, selged filmad,
 Soojad juwe päewakesed!

Kus m'u kaasa.

Teade, sõbrad kus mu kaasa,
 Ütelge siis mulle ka!
 Ilmaaego otšin kaua
 Teda üle mere — maa.
 Saen'te kohin ei ta lausu
 Temašt mulle sõnakest,
 Teed mul filmašše ei tõusu,
 Rändakš' läbi ilmadešt.
 Süda sees mul aga tuhab
 Igaweste rahuta,
 Ühte puhku täada tahab:
 Mil' ma kõnnin kaasaga. —
 Rägus nein, põhja piirelt,
 Toob nüüd täadust tuule suu,
 Armastab sind lõuna wiirelt,
 Loodab iga lilleku.

Lääne wete waiksel pinnal
Sügawaste juigub film,
Hella neiu ilu rinnal
Ditseb igatsuse ilm.

Süda kergemalt siis kühab —
Kaasal kaela hakaks ma,
Laene, laene jõudsast uhab
Armuranda liiwaga!

Laula weel!

Dh linnukene, laula weel
Mul mahedast!
Kül kõliseb so laulja keel
Nii lähedast,
Kui paradisi lusti laul.
Dh helise,
Sääl Ilmarine jõe suul
Maailmale!

Kui kost'wad wästu hiepuud,
Kui hõiskad sa;
Kõik linnud lufutawad suud,
Mets hääleta,
Ei Wanemuine wiibida
Wõi mure ööl,
Kui teda hüüdnas lauluga
Sa oled tööl:

Ta tõtab, kuld'ne kannel käes,
Ja leiab find,
Siis õnnistab find waimuwäes
Sa armas lind!

Dh linnufene laula weel,
Ma palun sind
Ja m'uga palub ühel teel
Su Gesti pind!

Maru mõllab.

Kas tuleb koin kuningas,
Kes põhja merel purjetas,
Sest kägu kufub koidu a'al,
Roer haugub haljal muru maal?
Ei wennad, ei see rõõmtu hää!
Waat tema urab meie pääl
Ja tahab salwa walusast,
Kui — pääset's lahti ahelast.
Kui libiseb ta sabaga,
Siis tahab saaki meelita:
Mis pika käega anna sa,
Sest — maru mõllab üle maa.

Südamele.

Süda, kas ei sinu maru
Lõpe kalli koiduga?
Tuul juu murdis männa aru,
Kes sul laulis kohina.
Päike tõuseb taewa sõrwa
Herrandlikult hiilgama,
Süda, trööst'ja ingli karwa!
Tõta, teda tereta!
Jäägu sund', m'ul' kostab süda,
Kõle, külm weel koidu tuul,

Mänd, kust torm on murdnud teda,
Wõrsib wana laulu suul;

Taewa sõrmas tõusew päike

Ra mul näitab kahtlane.

Näed sa õhtu pilwe káiße?

Tõus'wad, tõus'wad hirmsaste!

Püie.

Üht tähte taemas nägin pilk'wad

Dö läbi paksu pimedada

Ja ika heledamast wilk'wad

Siis — paistwad kulla iluga.

Ei wõind maailm ta walgust ära

Nii waiksel wiisil kannata;

Suurhulk sest tõtis püüdma wara:

Kas teda kõrgest kät' ei saa.

Kül katsuwad mitmed wiisi,

Kord suisa, nõidus' wäega;

Kül tegid mitu püüde reisi:

Ei ulatanud käega —

Sest wäga kangel, kõrgel kandis

T'ad wägew käsi kindlaste,

Ja ika puid weel peale pandis

See taewa tule lõbele.

Nüüd lausa läige läikan'd läbi

Ra pime püüdja südame;

Sest on neil üsna ilmsi häbi,

Kät sirutada ülesse.

Neil siiski hingab sala wiha,

Ja hääled alla hüüdmiseks:

Ma kuulsin, kuida pika riha

Weel walmistasid püüdmiseks!

Org.

Oh org, täis pime paksu

Ja nutu kahinad,

Rui kaua ööde sõbrad

Sind hoides wahivad?

Rui kaua koidu kiired

Ei hõllu sinu sees?

Ju tuhat, tuhat aastad

Sul warju müürid ees!

Rül alla ilma hauda

Lõi taewas läikese;

Rül miljonite maale

Ju paistmas päikese,

Soos aga orus ifa

Näen paksu, pimet ööd,

Sa musta surma juuga

Rõik hiilged ära sööd.

Poolringi.

Poolringi ritub õnne idu,

Kas märkad, muist'ne Kaljuwee?

Pool'ringi keskelt pulma pidu,

Mis kahjuks röömu paljule.

Ruis mõid ja koidu kaudo käia

Rui ta on teepeal risti ees,

Beel ükskord peiul' pruudiks saia,

Rui hingad tema hõlma sees?

Rül waatwad kaugelt igatsused,

Rui tähed põhja taewase —

Rül käimad kuld'sed kujukused

Säält fiia põue, südame:

Dh oleks oimad s'ul ehk tiivad
Siis oeuks, lendaks üle wee!
Nüüd lahked tuuled terwist wiivad:
Poolringi piß ja — finni tee!

Salamahiti.

Sind ma pandsin salamahiti
Waiße kohta warjule
Noorepõlwe lille nurmel,
Kallis, lahke Liisuke!

Raunid kumbed, wagad wiisid
Paißt'sid mulle palge päält
Silmad, kui su ilu nägid,
Lendes lusti jõiwad säält.

Ei ma kangelst mõistnud, kuida
Rõõm sai ristiks minema,
Armastusse laiad leegid
Lõp'sid elu imega.

Dh mu süda, nüüd ta seisab

Salamahiti wagußi —

Näeb küll weel kui woodi heidab

Muist'se mõte magußi,

Aga kõik need kallid kujud

Lend'wad nii kui uni eest,

Näen ka nendes salamahiti —

Ei säält leia Liisad seeßt!

Dma linnale.

Kui Wanemuine peidu a'alt

Mul kannelt lainaks kõrgelt maalt,

Eiis Wiliandi, Cesti linn,
Sull' kaunist kiitust laulaksin.

Rui pruut sääl mäe pääl paistab sa,
Su ümberringi wiljamaa;
Ju õisi kannab nurm ja aas,
Sul rahwas peiuts ärkamas.

Ei õitsenud sul lainud a'al
Üht roosi lille rinna na'al,
Waid leina laulu häädis lind,
Ja — orjawijsad peksid sind.

Rüüd Maarja rüpes magawad
Reed muist'sed paksud pimedad
Ei jõudnud keelba kurjad käed,
Mis toimetasid taewa mäed.

Rül käin'd sul sõalaste jalg,
Rül niiske seisnud sinu palg';
Rül hirmsad tormid pimel ööl
Su ümber mäs'sa'nd mõidu töö!

Rõik aga ei sult häwita
Dõ jõudnud oma katkuga,
Cest Cesti weri waim ja meel
Su walw'ja wendes elab weel!

Reid kolme hoia, ijamaa,
Reid truult põues paisuta!
Eiis jõuame ka saajale,
Ja uue Cesti ajale.

R u u.

Ruu paistis taewe sini fees
Üks ingel mängis tema ees,
Wait seisid paksud pilwed kiif
Ja taja kuulas tähte riif.

All orgus ulus tormi töö,
All nutfid hinged läbi öö:
Hääl oigas tume waluga
Ei ingli mängi näinud ta —
Kuu, künas kumab kamriše
Su läige laane lastele,
Meil öö ja orud sügawad!
Rii ohkasiwad pisarad. —
Kuu paistis taewa fini sees
Org läikis häkis tema ees! —
Kas ingel kuld'je kandlega
On alla tulnud mängima?
Jah, waata nüüd ja nõder film,
Mis imelik näis ärkaw ilm,
Kes pifa põrgu une käest
Sai äratatud taewa wäest:
Ta tõuseb tänu lauluga,
Ta õistab läbi laia maa:
Nüüd kuulge org ja kuulge muu,
Ta äratas mind, kuld'ne kuu!

Nurin.

Suur nurin Emajõe suust —
Kui tuleks pime põrgu tõust —
Räib sala suure wihaga
Siit läbi armsa Läänemaa.

Wait soowil seisab Taara jalk:
See wõitnukutel paras pall
Nüüd nende kurjus' lõõg on täis —
Kas tuleb ete kodu reis?

N'ad puha, wiimane kui maiß —
Kus on sel pörgul pesapaiß!
See muistfelt maha jäetud maa
Ei tereta neid saagiga.

Sest kindlast finni hoiawad
N'ad oma kallist kasumaad;
Ei tahaks minna ära siit,
Kus öö ja kasu kawa wiit.

Neid aga sunnib külma rõhß
Ja päewa tõuse tuule õhß:
Meil lku uue õnne toob
Ja ilusama ilma loob.

Raebtus.

Raug' kõrge tähte paela
Ta waatis taewa alt,
Kui hakasin su kaela
Mu armus palawat.

Sääl tähte paistel n'agu
Mul ütles sinu suu:
Ma igawest su jagu,
Dh peigmees ole truu!

Su sõna ja su palwe
Läks mulle südame,
Ja surmas mure talwe
Dh helde inglise!

Kus aga nüüd su luba,
Dh rägi, helblane?
Su arm on kawa juba
Läin'd ilma laiale!

Kui mõtlen öösel halet
Ma tähte paistusel,
Siis kaeban neil su walet
Siin ilma põhjadel;
N'ad trööstivad mind wolu:
Oh hing, miks nutad sa,
Ses juures ilma talus
S'ul tõisi wendi ka!

Wai kes.

Musta elu oru sülle
Wai kes minu armu hää!
Põhjamata pimes mulle
Kohiseb ta süiski jääl.

Ta sa kohin kostab kõrwa
Süda külm, ei kuulata;
Mõted kauge ööde sõrwa
Läksid õhto ehaga!

Kaugel, kaugel kuldne mägi,
Kus weel lootus laulu löi,
Kus weel noorus naerul segi
Roosi ladwast rõõmu jõi!

Plus süda sind ma jätan,
Jätan Jumalaga nüüd,
Igaweste ära tõttan —
Eksimas on minu püüd! —

Toona palge.

Kõrges põhja ilma piirel,
Wiirmaliste üle tiirel,
Wiltu paistew päike walge,

Donne tujul toona palge.
 Runas, weased wellekeseb,
 Runas saame selle a'ale
 Kus meil tujud toonaseemad,
 Tarkus mõistus taewalitem?
 Lääme üle Läänemereft,
 Üle suure Soome fillast
 Waimu tulda waatamaie,
 Siilged sija saatamaie. —
 Taati waatab taewiestä,
 Waatab pilwe piludestä
 Ihes lapse alla ilma,
 Mures maha meie pääle:
 Oh mo wilets waene wõsu,
 Ilma päata pääsukesed,
 Wõtte welsilt walgeeta,
 Püüdkä läiget lanedesä!
 Taewas meie taludesä
 Mõnda teistä mõtteldakse —
 Tarku päida paenutakse:
 Kudas läinud lahked tuuled,
 Ennemuißt'sed ilma ilud,
 Tagasi weel tallutada
 Kalewite külma maale,
 Külma maale, pime a'ale.

Kaljuwaim.

Weel elab kõrge kaljuwaim
 Siin Eesti pinna pääl;
 Ta suigub sala udu sees,
 Ja mängib, läigib Lääneweess
 Üks imeline hääl.

Poeg, hõia pehme kätte pääl,
Ja soojas südamel!
Poeg, eks ja kuule kuusu wiit,
Kui armu seub siidi-niit
Siin hellas — õelusel?

Ras tunned, kallid kodumaa,
Kui wali väljas tuul!
Ja õues mõllab maru wing —
Sest ehmatagu sinu hing:
Sa seisad surma kuul!

Sest kaljuwaimu kajakse
Su süles sibumas.
M'ad rööwiks' ta ju rinde alt
Ja paneks põrgu palawalt,
Kus suitsseb saadanas.

Ta aga, kõrge kaljuwaim,
Ta räägib röömuga:
Mis weremäng mul' teha wõis?
Ei sureta mind siidi kōis,
Jää julgeks, isamaa!

Jää julgeks, hõiska röömusta
M'u kodu kaljumaa!
M'ul kõrge! Taaral wägesti,
Sest surma al ei seisagi,
Ei seisja ilmas saa!

Liisule.

Mo Liisule ja ilus,
Sa lahke lille õis,
Ras ma sind metsa wilus
Ka omal nopi wõis?

Kül wilets on sul wari
Siin orus igawas,
Kus tallab ilma fari,
Kes armu neelustas!
Ma wiin find afna alla
M'u kodu kaswama:
Sääl lööb siis nupu walla
Sa kulla karmwaga,
Ja õitsed wagas wilus,
Siis rahulikul ra'al
Kui lillekene ilus
M'u rõõmsa rinna na'al!
Siis kuulas tuule käes,
Kui süda meelitas,
Ja uinus armu wäes —
S'es orus igawas.

Silm.

Silm luges fini taewas
Neid tähte miljonid,
Mis ütle mata ilul
Sääl kõrges hiilgasid:
Sunn õnnistus ja rahu
Sääl nähti elamas;
Silm kiitis kõrged waimu,
Kes neid sääl paigutas,
Ja joowis lenda sinna
Alt külma oru jeeft.
Üks kuld'ne rahu kodu
T'al kõrges läikis eest.

Dh põrmulaste sugu,
Maaailma miljonid,
Mil rändade nii rahus!
Kui tähed, elu teed!

Kuld rannake.

Kuld rannake,
Mil jõuab laew su kaldale!
Su wara, kallid koiduga,
Su poole wõtsin purjeta,
Silm süiski weel ei kallast näe
Siit üle kõrge laine mäe.

Kuld rannake,
Mil jõuab laew so kaldale!
Siin alles wõera ilma piir,
Ei läigi ranna fini wiir
Säält, üle elu mere wee,
Kus lõpeb minu laewa tee.

Kuld rannake,
Mil jõuab laew so kaldale!
Ma ohkan siin kui wärsind lind,
Et waike elu mere pind
Ja torm ei laewa lendes a'a;
Nüüd hilja sinu randa saa'!

Kuld rannake,
Mil jõuab laew so kaldale!
Kül õhtu päik'se paiste kääs
Sind nagu juba kaugelt näes,
Dh süiski raske, wilets järg,
Sest — tee on hirmus pik ja märg!

Õhtu päike.

Õhto päike puista kulda
Üle metsa, muru, maa;
Puista kõnet pilve põue —
Minu südamesse kaa!

Mets siis heidab une sülle,
Muru magab rahuga,
Pilw ja minu süda sala
Mõnda tõt'wad kaebama:

Rääk'wad õnnest, rõõmust, rahust,
Waba walgest ilmadest,
Runi paneb uni pääle
Neil' ka pehmet hõlmakest.

Õhtu päike puista kulda,
Üle metsa, muru, maa,
Puista kõnet pilve põue,
Minu südamesse kaa!

Tähekeene.

Rauge udulise ilmast
Tõusis mul' üks täheke,
Tõusis, wilkus, kadus silmast
Waimu taewa tumesse.

Igatsehes film ja süda
Ots'wad hiilgust ülewelt,
Aga n'ad ei leia seda
Paksu udu pilwedelt.

Oh et külm ja uduwilu
Lähaks lendes minema!
Siis mul armsa tähe ilu
Paistaks kulb'se palgega.

Pisjarad.

Kemadise koidu a'al
Wara kõnd'sin niidu ra'al:
Tuhat, tuhat pisjarad
Heina ladwas kiik'siwad.

Küsin ühte sedamaid:
Pisjar, kust sa siia said,
Kiigud tormi tuule ees
Koidu paistel rohu sees?

Kostab vastu: Kuuled sa,
Muru all mu kodumaa;
Sinna sinu wanemad
Muistena meid külw'siwad.

Tasa õhtul tuleme
Mustast kodust murule;
Dõse tõine tõisega
Nutu külwi mõtlema.

Paistab taewas päikene,
Läh'me jälle mullasse;
Dõ meid walus ilma lõi
Sest ei walgust näha wõi.

Kuulsin halet kaebamist:
Silmad läik'sid pisjarist —
Palju neist siis nutsin ma
Tõiste hulka fastessa!

Kõik matnud!

Kus kauge, külma maale
Ma äraeksin'd nüüd?
Ei paista elu ra'ale
Mu rändamise püüd.

Käis kewade mul ära,
Nüüd otjas waimu mõit;
Ei linde lusti kära
Mind saada enam süit.

Kes wiib mind noorus nurme,
Kus ilm weel helest' läik'?
Silm aimab üksnes surme,
Mis kudus õhtu päik'!

Ei noorusle wiia
Mind ükski wägi wõi;
Jään igaweste siia,
Kus elutorm mind tõi!

Mu lilled, linde heli,
Ees punaw püha maa,
Külm wilets elutali
Kõik matnud lumega!

Kui alles.

Ah kui weel alles noores eas,
Ma mäng'sin tõiste wende seas,
Kui alles isa õue pääl
Mind hõikas ema helde hää!

Ah kui weel alles haljal a'al,
Kui alles mäng'sin karja maal,
Kui alles süüta, weikene,
Suud andsin armsa isale!

Eiis olin mina mureta,
Eiis mäng'sin hellast eluga!
Ei näinud minu nõder film
Kuis kuri, kawal on maailm.

Siis alles kure elu, siis
Mind isa kodust välja wiis:
Mind kutsus, kiskus karedalt,
Kui poega ema siima alt!

Rüüd elan kaugel noorus' a'ast,
Ja isamajast tutwast raast —
Meid puistanud on elu tuul
Kui kuivi lehti Mikhli-kuul!

Rahu.

Sel' oled kallim kuldsem wara
Kes aegjaste sind leiab tääl;
Mu eest ja põgenesid ära
Kui sõitsin noorus' teede pääl.

Kui päike paistab pilwe pilust
Kord walge lume wäljale,
Nii läik'sid arma õnne wilust
Mu kõrge loo'te pärjale.

Rüüd on sind toonud aeg ja elu,
Mu südamesse sidunud,
Oh aga hirmus on see kulu
Mis selle eest sai maksetud!

Sest seisa paigal. Püüde riigis
On must ja pime eksitöö.
Lääd mõitlema ja vastu kõigis,
Siis — rikud Jumalate töö.

Elu teekäimine.

Kui ma ast'sin elu hakul
Kalli koidu walgele,
Tasa paistis tõusew päike
Hällis minu palgele:

Siis kui seisin suurel sillal,
Mitme teede lahkuwal,
Hirmsad orud, sügavused
Aegutasid minu al.

Rõigist nendest üle käija —
Oleks hirm mind surmanud,
Aga öös ja unes wiiti!
Wanker, see ei tormanud.

Pikamiste, taja sõitsin
Üle mäest ja orust, weest.
Surmalinna mustad müürid
Häliste mul paistsi'd cest.

Igaweses ehmatuses
Lõpes minu lusti käik!
Ei mind enam rõõmustanud
Pühas õnnes paistew päik.

Öö ja hirmutused kõik'sid
Surma linna wärawal,
Põhjamata pimeduses
Lõpes tee mul jalge all!

Õhtu pilwed.

Paksub õhtu pilwe rünnad
Taewa rannast tõusewad;
Läänemere peeglis paist'wad
Suured sambad, koledad.

Alles seisab waik'ne wesi,
Wagast mõtes Maarjamaa;
Lapse põlwe puhast süda,
Sing ei märka ehmata.

Aga kui ju pilvest kure
Tormituul saab ulwanud,
Rääkimata ränka rahet
Naatma radal' külwanud;

Kui ju langeb wälgu laene
Seegitsedes läänesse,
Pikertaadi pilli pörin
Kuhab taewas kangeste:

Kül siis waitne, üle wesi,
Löötsuh, müriseb ja keeb,
Paksu pilwe warju pime
Püha lastel' põrgut teeb!

Oh siis koida kaisus kaimu
Hirmsad unepalka saab;
Ei ta märka, kuida kure
Nõial nooli niferdab! —

Eha ilmast pilwe pakjud
Kõrgemale kipuvad,
Kõrwa kuuluts kauge kõmin —
Hing, mo hing miks ehmatad?

Nutja neitsile.

Ea pühid palgilt pisarad,
Su silmalaud on ligedad,
Ja rinnapõhjas sügawas
Su hinge leian ohkamas.

Kus, neitsi, kõik su kallid jään'd,
Su luulelised looted lään'd,
Mis pesitasid targas peas
Ja reisis taewa tähte seas?

Nüüd kaebad kurwalt luudele:

Siin laia aset luudele,
Ma snigun ala filmamees
Euroopa rõõmu paiste ees! —

Sind trööstin ma, mu neitsike:
Koit paistab veel su pärjale
Ja kõrgel käivad kallid mäed,
Silm looda ehk veel peiud näed.

Silm looda, usu, armasta,
Weel ime saab sind juhtima,
Sind armast, waga neitsikest,
Truu Jumal aitab ülewest!

Emajõe ööpikule.

Me' ööpik! ööpik! laulab lahkest metsas —
Nii kõndis kiide läbi Läänemaast —
Kõik mõra lin'de lust ja julgus otsas,
Ei häälitse neid enam ühte saast!

Mu mõte, tõteliku nõudes kiidult,
Ast' õhtu hilja õune kuulama:
Sääal kostsid armsad wiisid orust niidult,
Tal wastu põhjamata iluga!

Tuul, Emajõgi, lil ja laene seisis,
Kui tuleks Wanemuine taewast nüüd,
Ja laaneräbastikust kuulma reisis
Kõik Täaralaiste waimu püham püüd!

— — — — —
Me'e ööpik! ööpik! laula veel meil' hellast
Sääal uhke sugulaste ukse suul!
Me'e kuulatame kõrgest kaljuwallast —
Kül kõla siia kannab koidu tuul.

Dh ärgu igawest su hääled waiſ'ku
Nii kaua, kui weel sinab taewa õuu,
Nii kaua, kui weel lapsi wiimast maiku
Siin kannab Gesti püha pinna põnu!

Mail ootes — lootes parem' aea piired
Maailma kauguselta sinawad,
Kui jõudsamalta käiwad waimu kiired,
Siis tulewiku waenud walgemad,
Siis ööpik! siis su kalli kudu kiide,
Ja läigib taewa lael kui linnutee,
Siis oled armša ilma aeawiide —
Dh laula linnuke weel edase!

Laulu tiiwad.

Mo lahke rahwas, laulu tiiwad,
Su wana waine sügawad
Su häbipilwed ära wiiwad,
Sul paisutawad pisarad.

Ja kellest lootes lusti meri
Sul' wara kaugelt kohises,
Ra kõrge tähte läikiv kari
Resk külmal öösel kõneles, —
Weel sellest kaugem' õnša kohta
Sind laulu tiiwad kannawad;
Sääl lõpetawad häda ohta,
Sull' Jumaliku annawad:

Sest tõuse, rahwas, lauldes lendu, —
Kui wana waba õnne a'al
Ja armasta su lauljad lindu
Kes häälitsemas kodumaal.

Lõpetatud!

Lõpetatud laul ja töö!
Tere õhtu, tere öö!
Heidan wäsin'd waikselte
Igawese unele!

Silm on pime, suu on waik,
Dotab sügaw süngi paik.
Päike paistab kurwalt weel
Wana ilma wiimisel teel.

Kiusu walu wärinad
Kaugel, taja kühawad;
Waenlane ja wihamees
Seis'wad raske mõte sees
Üksnes arm ja sõprus weel
Nutes täiwad kirstu eel;
Kuni haura äärele
Saadab laul ja kelluke.

Sinu põhja, sügaw haud,
Märtsib noorus', ilu, jõud!
Wend ja õde, waata saa —
Mõnda sünnib sulle ka! —
Lõpetatud laul ja töö!
Tere õhtu, tere öö!
Heidan wäsin'd, waikselte
Igawese unele.

Udu ja päike.

Kurwalt weeris kuld'ne päike,
Suikus sini udusse,
Roosinurmed nutsid läike,
Kandsid kaebust kaugele;

Raugetale kaebtust kand'is
Pühas õues, pimedas;
Zgaweste needmist wand'is
Eha süles sügawas!

Rõue Taati kuulis taewast,
Kuulis kauge kuldumaalt,
Pühkis tuulil pilwe laewast
Pimet roosi nurme ra'alt.

Selge taewa fini meri
Läigib jälle lagele;
Musta hirmsa udu wari,
Pistab kiirest pagele.

Päike tõuseb tule merest,
Soojad kiired säravad,
Waimud wana ilma kere
N'awad lahti wärawad;

Aga oru külmas põhjas
Dõ ja udu igawest,
Seisab wilets wangi ohjas
Kaugel päik'se mägedest!

Siiš ei wiitwita.

Sing, oh jäta nukrust, nutu
Muist'se metsa magama,
Tõta aga tööle rutu
Kalju kindla waimuga!

Pika teed sa pead käima —
Jõua uhkelt edasi,
Maha mürdma leina äima,
Mis ei aita midagi.

Tõsi, toona tuleb meele,
Paijub silma pisaraks,
Jääma nõretuše weele —
Oh et süin sa unustaks!

Surma tuuled tase ammu,
Sammum puhub Saharäs,
Waiksel aegil mõtta rammu
Kuld'ne koit sul' tõusemas!

Tugewaste töös ja mõistel —
Näita neil' kui magaja —
Kõnni kõrge päik'se paistel
Siis — ju õn ei wiivita.

Tõuse.

Tõuse kõrgeks, koidu uni,
Paiستا mul' ja puneta,
Kulda kingud, põllud kuni —
Lehwib õhtu ehaga!

Kuld'ne koit oh ja ju kumad
Punad, paistad — surma wist,
Eha mähid musta hõlma
Ka mu wiimist püüdemist!

Armukese matujel.

Tornist tumedaste kellad kost'wad
Eune aeg'se lille läigile,
Nagu hellaliku kaebtust tõst'wad.
Süüta neitsi surma käigile.
Halja platsi pääl
Kõlab kurblik hää:
Waiken'd surma wiim'sed õnne jused,
Wõta ilm sa lahkumise musud!

Räige, rõõmud selle päewa sõitu
Mustaks mureks ümber moonunud,
Lehwi haisu, roosiaeg, täis mõitu,
Kes sa neitsi rõõmu rõõwinud!

Uhfed unenäud,
Kewadised käud:

Surride ju suwe saali ilus
Paradiisi kuld'se puie wilus!

Ah kui alles pehmelt armu suulta
On mul' vastu woolas hellaste;
Kewadise lille, lehe-suulta
Kutas rõõmu, roosi piltisfe!

Dh siis mängsin ma
Neiu kutsulla;
Nüüd mu purjud lend'wad kangel' maalta,
Silm s'ul waatab surma mere ra'alta!

Kutse minu ümber, rõõmus rahvas,
Kel weel hommik-silled õitsewad,
Alles tallamata elu pahmas
Kuld'ne lootus matab mure maad!

Minu mõrvoja — ta
Uinus magama
Hingab külmas hau'de ema süles!
Ei mind tröösti: kui ka tõuseb üles.

Aga öö ja igawene uni:
Jlm sa tead, et kord neil' tõuseb päik?
Jutustage targad mulle kuni
Weel ei paista haude põhja läik? —
Hinga rahuga
Ei sind hüüeta —
Taga haura surm ja mõte magab;
Taewas üksnes unustusi jagab.

Elu ööje.

Hirmuliskud lennupilwed
Tõusewad mul elu ööst,
Kuld'sed kujutused kuts'wad
Wälja wana ilma wööst!

Aga põhjamata pime,
Kellest lendab läbi käik,
Alla, unenäude orgu
Ilmaski ei paista päik'.

Rõrgeist paist'wad kallid ilmad,
Selged, pühad päik'sed eest:
Oh et sinna sügawusest
Jõuaks udu-auri see!

Nõidus.

Noormees, tahad sa nõida tundma õpida?
Siis mine, seltsi ühe ilusa neitsiga!
Kui sinu silm teda täieste nägi,
Mis sa siis tundsid, see oli nõiduse wägi;
Sääl elab sinu soowimine kiik,
Pime põrgu ja walge taewa riik:
Wiimist püüa sa enesele walitseda.

Jõgi.

Ta wiis mu musud, kuld'ne jõgi:
N'ad alla, alla lendasid!
Ja kaldal, lille põõsa ligi
Neid nutsid, hüüdsid miljonid.

Ta läik'jad lained, ei n'ad kuule,
Ei kannu rööwi kaldale,
Waid lend'wad läbi lusti tuule,
Kõik unustuse meresse,

Ja määramata hirmus meri
Jääb jänus jälle kuhama;
Ta wana muiſt'ne kole feri
Weel neelab noorust otſata!

Ei enne lõpe laine kaha,
Ei kuule jõgi kaebtusi,
Kui igaweste ſinna puha
Maailma kõrbeſt kanneti.

Pettus.

Maailma ſügamuſteſt hüüdiſid
Mind noorus, arm ja läinud luſt,
Ja nagu uueſt' tulla püüdiſid
Weel trööſtima mo kurwaſtuſt.

Su lapſepõlwe ilul läik'ſid
Mul' jälle tähed taewa ra'alt,
Raſk kaſiſes ja lilled liik'ſid,
Mind meelitaſid muru maalt.

N'ad ſüiski unuſtuſſe jäiwad,
N'ad jäiwad ſinna igaweſt;
Mul' ükſnes undamiſi töiwad
Säält unuſtuſe kauguſeſt.

Dr. M. Weſkele.

(Pääle ſuurekooli aea lõpetuſe, Leipzigi linnas.)

Eiit Sakkalaſt Sa läkſid luſtil metsa,
Kus Taara käſi kaſtab kuldſeid puid,
Ja jõudiſid warſti õnne ſihi otſa,
Mis oleks wiinud ſinna ſedamaid:
Kus ſoowimiſte uhked ſini wiirud
Ja püüde wiimſed piired paist'ſid eeft,

Sind aga fortšilaste sala tiirud
 Ju wara ekšitasid kõrwa teest;
 Sest ei Sa pääs'nud wälja metša jeešt.

Kell' aga jumalatest õnne antud,
 Üht õnne, mis on kõige kauge malt,
 See saab siin Uku kätteil hellast kantud
 Ka juhtumiste teepääl tulewalt; —
 Nii tõusis koit Sul' muremetša põues
 Säält ida taewa piirelt punama:
 Pea kõndisid Sa rõõmsalt Zeusi õues,
 Kus toona kurjus kaswis otšata,
 Mis Leete laenil saab weel läikima.

Nüüd on Sind aeg ja elu kõrgel' kannud,
 Ja wesineitsid wilus wihtelnud;
 Sul Geenius on püha nime pannud
 Sest oled kõigist kuulsaks kiidetud.
 Siin Kalewite kalju linnas liigub
 Ka Sinu õnne hüilge heledast,
 Ja tulewiku koidu kullas kiigub
 Weel kaunim läige keelde hallikast,
 Mis hakas nirišema Sakkalast.

Sa olid keelde keedu katla kingul
 Ju wara wanaišad waat'ma läin'd,
 Säält išt'nud, kuni wiimsed tukid wingul,
 Sest on Sind kuulsaks keeletargaks tein'd.
 Nüüd tõusku tahte meiepõlwe a'ale
 Siit jälle minna taewa äärele,
 Kui ekšib Lennoš meres Hiigla maale
 Ja wiib meid wangi targa tütreke,
 Siis — mõistatuste läbi pääseme.

Leinamine.

Raugel ekkib kuldne hommik,
Läinud lust ja kewade!
Igatšedes tõstan käsi
Kalli warju kujule.

Ah kui alles kanged koidud,
Tõusjad tähed hõiskasid,
Bagad, puhtad õnne pilwed
Taewa-meres tuiskasid:

Siis mu soovimised tõusid
Pääle tähte tiirlema,
Igatšused, sõbrustasid
Armsa Jumalatega!

Aga ei jää unemaale
Walged rõõmud wiibile;
Kõige mahwam waim ka waatab
Piisarate peeglisje:

Õnne päew on läinud looja,
Taewast ulwab talwe tuul,
Kewade on ära käinud
Elu seisab surma kuul!

Läinud, igaweste läinud
Kuldne elu kewade!
Aasta noorust näen ma jälle,
Enesel ei iialge!

Maali!

Maali welle, maemuksene,
Maali welle waenuliseks!
Kallu põhja kaewetaks,
Taara lapsi laemataks,

Põhja õhku paelutakse:
Ta tõtab tuimaks minema,
Nautumaks närvemaie.

Maali mulda, maemufene,
Maali mulda muisteliseks!
Sõmerliiva sõelutakse,
Kuuristikku kurnatakse,
Piki põlde piinatakse:
Hakavad araks minema
Sügamusest sammeldama.

Maali taewast, maemufene,
Maali taewast toonaliseks!
Pilwe rinnad rikutakse,
Koidu wiired kustutakse,
Tähte läige lõpetakse:
Ta paiste hakab põdema,
Hele sini suikumaie!

Sügisel.

Sui lennad ja
Ja sinuga
Lääb rõõmus laulja kari!
Nüüd lillea
Kõik, mägi, maa,
Ja orus udu wari.

Ei lustiga

Vind laulu a'a,

Sest kolebaid kõik kuhad,

Ja wilu tuul

Nüüd puhub puul,

Ei õitse enam luhad!

Sui, sinuga
Kül seisiwa'
Kõik kingud kirjus maalis;
Nüüd ilu jään'd
Ja linnud lään'd,
Kes laulsid haljas saalis!

Dh õitsew maa,
Nüüd hinga saa
Kui kole surma sängil!
Kül kewade
Sind elule
Kord kutsub jälle mängil.

Onu hana juures.

Nüüd on su teekond läitud
Dh armas hingeke,
Su waim on üles wiitud
Jeerusalemmasje!
Siin ilmas jänu nägi
Ja walu, waewa ka,
Nüüd joodab elu jõgi
Ja warjab rahu maa.

Su laew on kaua sõudnud
Maailma mere pääl;
Nüüd on ta randa jõudnud
Kus waiken'd tormi hää!;
Nüüd oled läbi läinud
Sa surma jõgedest,
Waim isamaad ju näinud,
Kus elab igawest!

Sääl palmipuude wilus,
Kus armas, magus õhk

Ja kõik on kaunis, ilus,
 On lõpnud sinu ohk.
 Ei enam nutu wesi
 Su filmi niisuta,
 Sest Jeesus Kristus isi,
 Sind hoiab armuga!

Laened.

Lend'ja oea laened
 Rüt'wad kiireste,
 Suure mere sülle
 Rüt'wad rahule.

Rõnda elu-jõgi

Jookseb südames,

Armulaik'jad laened

Lants'wad tema ees.

Sügam, selge wesi

Tõtab tasakest',

Aga laened liik'wad

Kuld'se jampsidest.

Müriseja merde

Wiimaks lõpeb lend,

Loomulikud laened,

Suretamad end.

Sing, oh ära enne

Püüa paisuta,

Kuld'sed elujõge

Armulauga:

Kõrgeft kaldaft üle

Jõudsaft jookseb ta,

Kendega siis pead

Hirmsaft wõitlema!

Waiſne nut.

Waiſne nut,
Ärgu olgu ſul nii rut!
Alles ſeiſab ſui ja tali,
Õhkub õnnetuſe tuli:
Ta on toona wigastud.

Waiſne nut,
Ärgu olgu ſul nii rut!
Alles hingad iſa kaiſus
Sortſilaste rohud raiſus;
Lõuna ilmaſt hirmunud.

Waiſne nut,
Ärgu olgu ſul nii rut!
Kõrged puud ei kaſwa taewa,
Maru riisub rõõwli laewa —
Nõnda ilmas juhtunud.

Waiſne nut,
Ärgu olgu ſul nii rut!
Kesse kõrgets tõuſ'nud nime
Seda riis'nud aea ime,
Tolmu ſiſſe tallatud.

Elu pant.

Kõigist neist, mis püha koidu põuel
Jumalateſt elu pandiks tõin:
Armastus — ta magas mõte õuel —
Kõige kõrgem, mis ma kiita wõin.

Nagu taewaſt woolas iſa alla,
Lämmeküüne kuumast tubadeſt,
Igawesel jookſul tahtis tulla
Üle uſke elu lubadeſt.

Aga Jumalad, kes kõik on teinud,
Kellel' võlksja ilm on rõõglane,
Kuulsid minu mõtid magama ju läinud
Ei pime petja unele;

Sest nüüd periswad püha panti
Tagasi mu hinge sõde käest;
Inglitest mu armu taewa kanti,
Õnned põgenesid paelde väest.

Laent'e ohkamiste kauge kõlin
Lendab läbi suik'jast südamest,
Ohmatab mu hinge selle tunde helin:
Panti peritakse aegadeist!

Annele.

Kül olen koidu läike
Su noorel palgel näin'd,
Nüüd aga armupäike
On hoopis looja läin'd!

Ma sõd ja päewad lootsin,
Et Anneke mu pruut
Ja pulmapäewa ootsin,
Mil' saame laulatud;
See lootus kõik jäi maha,
Kui aru saien ma
Et Anne mind ei taha,
Ei iial armasta:

Sest tõe armu peitis
Ta ita varjule,
Kui minu hõlma heitis
See walge linnuke.

Nüüd olen aru teinud
Ma Anne walega,

Ja laia ilma läinud

Uut pruuti otsima!

Ei süiski süda taha

Weel jääda rahule,

Et jätsin Anne maha

Nii hirmus häfiste:

Weel kuld'ne unenägu

Mult küsib hellaste:

Kus jäänud sinu jagu,

See ilus Anneke? —

Ohtamised.

Sing, neid mõtte muste linde

Püia kaugel' pelleta,

Wäga arwa aega salli

Mil' n'ad selts'wad sinuga.

Säält, kus igatsuse sügaw,

Toob neid kodu kõrbe tuul;

Õnne merel lootus' laewalt

Paistawad n'ad purju-puul.

Puhtas, paksus armu pilwes

Kuuled nende kohinad;

Põrgu sügawuse süles

Laias parwes lendawad.

Elu taewa tule mäedes

Leidku lusti laene neid;

Otsamata õnne õuest

Lõusku tajaselt kui tuid:

Aga rõõmsast elu rõngast

Kadugu n'ad kuulmata,

Pillerkaare kaugel' ära

Saatku saajatusega!

Dõne hääł.

Dõne hääł,
Wainu pääł,
Lehwib läbi lilledõhust,
Saljast laenetawast rohust:
Dle julge Gesticipind,
Ehi, hella neiu rind
Kosilane jõuab kangelst,
Õrna õõde eha laugelst!

Dõne hääł,
Nurme pääł,
Petab kalli koidu eha,
Minuteleb taadi wiha,
Lääne kaldal kuuju tuult,
Unerüpe rängalt jõult:
Armus rahus isa palgel!
Walus wiirmaliste walgel!

Dõne hääł,
Pilwe pääł,
Mimab igawesi tähti,
Mõtleb Jumalate juhti,
Rahud, mis on kõrgem kuud,
Kärinad, mis kattab haud.
Tõuseb **täädu** päikse tuli
Dõne hääł — jääł ots tal oli!

M i m a n.

Miman õnjas isa õues
Waimu tähte wilkumad;
Miman kangel koidu põues
Taewa tulest tilkumad.

Aiman siis ka pilwe müüri
Katma tõt'wad libeste,
Aiman pühaduse auri
Laemas lend'wad libeste:

Musta haki killad — wahin —
Tõus'wad kõrge torne seest,
Nende siibe sala kahin
Katab kõik mu silme eest!

Kül ma mõistan, kudas kurja
Barjab pilwe püha põu,
Mõistan armja haki karja,
Mõistan nende nurja nõu!

Pilm ei taha tähte wilget,
See ta õune surma wiib,
Hak ei koidu tule tilget
Seft — et must on tema tiib!

Tasa aga loomus tõtab
Ei ta küsi kumbagist;
Aea waim ka finni katab
Õõde sõpre soowimist.

Minu süda, mis siis tema
Mõtleb nende mängidest?
Plutseb, et õnnel ema,
Chitab end walgusest,

Chitab end muist'ses maalis
Kalewite kalju pääl,
Suures Jumalate saalis
Kõlab sellest kiidu hää.

Sisjeford.

Armukefe matufel . . .	31	Rõibus	33
Annele	41	Drg	11
Aiman	43	Dma linnale	12
Dr. Veskele	34	Dnu hana juures	38
Elu teekäimine	24	Ohtamised	43
Emajõe õõpifule	27	Ohtu päike	21
Elu õõje	33	Ohtu pilved	25
Elu pant	40	Dõne hääl	43
Õigi	7	Püüe	10
Õõgi	33	Poolringi	11
Kõdule	5	Pisarad	22
Kus mu kaasa	7	Petus	34
Kuu	13	Rahu	24
Kaebtus	15	Sisse tulemiseks	3
Kaljumaim	17	Sillal	4
Kuld rannate	20	Südametele	9
Kõik matnud	22	Salamahiti	12
Kui alles	23	Silm	19
Laula weel	8	Süis ei wõtuta	30
Liisule	18	Sügisel	37
Laulu tiivad	28	Taewa mõlwis	6
Lõpetatud	29	Toona palge	16
Leinamine	36	Tähele	21
Laened	39	Tõuse	31
Meelita	3	Udu ja päike	29
Maru mõllab	9	Warjab	4
Maali	36	Waites	16
Murin	14	Waitne nut	40
Nutja neitsile	26		

Kõidetud 10.dets.1930.

